

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 9 • Perjantaina 25. huhtikuuta 2008

59. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Karjalan Liiton liittokokouksuutisia

Karjalan Liiton liittokokouksessa viime lauantaina valittiin seuraavaksi kolmi-vuotiskaudeksi hallituksen puheenjohtajat, liittovaltuuston puheenjohtajat ja jäsenet. Kansanedustaja Markku Laukkanen Valkealasta jatkaa Liiton johdossa. Liiton varapuheenjohtajana jatkaa entinen kansanedustaja Risto Kuisma Pornaisista. Uudeksi varapuheenjohtajaksi valittiin aiemmin liittovaltuuston varapuheenjohtajana toiminut kansanedustaja Marjo Matikainen-Kallström Espoosta.

Entinen kansanedustaja, Kelan johtajistoon kuuluva Matti Puhakka valittiin jatkaamaan Karjalan Liiton liittovaltuuston johdossa. Uusiksi liittovaltuuston puheenjohtajiksi valittiin entinen hallituksen varapuheenjohtaja, entinen kansanedustaja, yrittäjä Esko Kurvinen (1.) Oulusta ja entinen kansanedustaja, koulutussuunnittelija Maija-Liisa Lindqvist (2.) Lahdesta.

Kurkijoki-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Anna-Maija Nurminen-Lempinen on Karjalan Liiton hallituksen jäsen, kuten on myös Hiitolan Pitäjätseuran puheenjohtaja Jouko Hämäläinen Noormarkusta. Kurkijoki-Seuran varapuheenjohtaja ja Kurkijoki-Säätiön hallituksen jäsen Riitta Sainio valittiin liittovaltuuston varajäseneksi Pitäjähdistysten liiton edustajana.

Karjalan Liiton hallitus

Laukkanen Markku, pj
Kuisma Risto, vpj
Matikainen-Kallström Marjo, vpj

Jäsenet:
Hämäläinen Jouko

Ikävalko Tapio
Joensuu Olli
Klemelä Päivi
Koslonen Kari P.
Larema Ensio
Nenonen Tuomo
Nurminen-Lempinen Anna-Maija
Paavela Jaakko
Pinomaa Pekka
Vartiainen Perttu
Ylikoski Sulo

Karjalan Liiton liittovaltuusto

Puhakka Matti, pj
Kurvinen Esko, 1. vpj
Lindqvist Maija-Liisa, 2. vpj

Jäsenet (henkilökohtainen varajäsen):

Piireistä:
Lähteenmäki Sirpa (Partanen Jukka), Etelä-Häme

Penttilä Paula (Husu Ahti), Etelä-Karjala

Torikka Pertti (Leppänen Kari), Keski-Suomi
Koslonen Kari P. (Lampainen Ritva), Kuopio

Vänskä-Sinkkonen Eija (Oljakka Vilho), Kymenlaakso

Miromäki Kari (Sainio Taina), Lahti

Komi Armas (Varis Aira), Mikkeli

Kakonen Raimo (Rissanen Niilo), Pohjanmaa

Aalto Leena (Lukkarinen Liisa), Pohjois-Karjala

Utunen Lauri (Ylitapio Tarja), Pohjola

Rautanen Marja (Saukkonen Terttu), Salo

Salonen Pekka (Hupponen Kullervo), Satakunta

Sintonen Martti (Korteniemi Päivi), Tampere

Kääriäinen Jari (Kurki Eeva-Liisa), Uusimaa

Akkanen Mika (Orava

Karjalan Liiton järjestämien tarinakahviloiden yhden idearinnan tuottamaa satoa. Karjalainen kulttuuri laajasti ajateltuna, eräänä esimerkkinä karjalaisesta toiminnasta on mainittu Kurkijoen piiska. Taulu oli Karjalatalon seinällä liittokokouksipäivänä.

Riitta), Varsinais-Suomi
Pitäjähdistysten liitosta:
Saatsi Olli (Nuikka Martti)
Talja Martti, Pekkola (Pärssinen Kaarina)

Pullu Terja-Leena (Pulliainen Kyösti)

Hämäläinen Pertti (Sidoroff Johannes)

Hyytiä Kalevi (Sainio Riitta)

Grusander Outi (Matikainen Raimo)

Wiipuri-liitosta:
Kunttu Eeri (Lepistö Matti)

Sukuyhteisöjen liitosta:
Hatakka-Peltonen Eija (Hutri Risto)

Säätiöistä:
Sinerkari Irma (Talja Martti, Ierikkala)

Muut:
Filatov Tarja
Hatakka Erkki
Ravi Pekka
Viitaniemi Aira

Merkkejä jaettiin

Diplomilaulaja Raita Karpo (o.s. Marila Terjoelta) sai vastaanottaa Pro Carelia -mitalin ansiokkaista karjalaisen laulujen tulkinnoistaan ja esillä pitämisestä. Saatuaan ansiomerkin Raita lauloi tunteikkaasti pari karjalaislaulua eli karjan kutsuhuudon ja Karjalan kunnailia sekä Oskar Merikannon Päivyt paistaos. Häntä säesti Juulia Rikonen Pietarista.

Toinen Pro Carelia -mitali oli myönnetty oululaisen sanomalehden Kalevan päätoimittajalle Risto Uimoselle. Kalevassa muun muassa kirjoitettiin mittavasti viimevuotisista Oulussa järjestetyistä karjalaisista kesäjuhlista. Uimonen ei ollut vastaanottamassa ansiomerkkiään.

Useat karjalaisessa toiminnassa vuosia mukana olleet saivat tänäkin vuonna rintaansa kultaiset ansiomerkit. Useat myönnetty merkit luovutetaan joissain muissa myöhemmin järjestettävissä tilaisuuksissa. Karjalan

Liiton toiminnanjohtaja Satu Hallenberg oli kultaisen merkin saaneiden joukossa.

Toimintakilpailupalkintoja myös jaettiin. Pitäjätseurojen sarjassa Hiitolan Pitäjätseura ry sai kolmannen palkinnon. 51-100-jäsenisten seurojen joukossa Noormarkun Karjalaseura ry sijoittui toiseksi.

Urheilukilpailun palkinnot jaettiin. Jaossa olivat Kalevan malja, Harlun malja sekä Evakkorallin palkinnot. Harlun maljan vei Etelä-Hämeen piiri. Varsinais-Suomen piiri oli kuudes, Tampereen piiri seitsemäs ja Satakunta kahdeksas. Evakkorallin voitti Kankaanpään Karjalaseura. Loimaan Seudun Karjalaseura oli 12. ja Kyrön Seudun

Karjalaiset 23. Evakkorallin tulokset piireittäin kertoivat, että satakuntalaiset olivat kakkosia ja varsinaissuomalaiset neljänsiä.

Sivuillamme TÄNÄÄN mm.

Erkki Rahiala 1930-2008 3
Kurkijoen markkinoista 4
Heikinmaa: Sota-aika, osa 12 5
Rainetsalo muistelee, osa 1 6
Listahöylä Kurkijoelta 8

Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät 9.5., 23.5., 6.6., 27.6., 11.7., ...

Toimitus on KIINNI perjantaina 2.5.

Jäsenmaksut nousevat

Liittokokous vahvisti Karjalan Liiton jäsenmaksut seuraavalle kolmelle vuodelle. Henkilöjäsenmaksu on tänä vuonna edelleen viisi euroa. Ensi vuonna maksu on kuusi euroa ja vuonna 2010 seitsemän euroa jäsentä kohti.

Kokous oli hyvin yksimielinen Liiton linjauksista. Joitain puheenvuoroja käytettiin, mutta mitään selkeitä eriäviä esityksiä ei esitetty. Erillinen Karjalan

Liiton strategiatoimikunta oli laatinut toiminnalle ja taloudelle päälinjaukset vuosiksi 2008-2010. Alkavan liittokokouksen teemaksi otettiin *Karjalaisuus elämänoimana*. Kuluvan vuoden teema on *Karjalaisuus kautta Suomen*. Kesäjuhlia vietetään Tampereella.

Ensi vuonna tuodaan teemalla *Karjalaisuus kautta elämän* esille karjalaisuuden erilainen merkitys eri sukupolville ja sukujen eri vaiheissa. Vuonna 2009 kesäjuhlat järjestää Kuopio. Vuonna 2010 Karjalan Liitto täyttää 70 vuotta, ja kesäjuhille kokoonnutaan Helsinkiin.

Raija Hjelm

Uusien avauksen aika

Pidetty Karjalan Liiton liittokokous jää historiaan eteenpäin katsovana, uusien avauksen kokouksena. Hyvätunnelmainen kokous kävi asiallisen keskustelun tulevaisuuden haasteista ja päätti liiton toiminnallisista tavoitteista ja strategiatyön jatkamisesta. Me tarvitsemme arvoperustaisen käsityksen siitä, minkälaiseksi me haluamme liittoa järjestönä kehittää ja mitkä ovat sen toiminnalliset painopisteet.

Tärkein aatteellinen arvomme on karjalaisuus, johon kaikki työomme ja toimintamme nojaa. Se on perustana niin kulttuuri-, koulutus- kuin järjestötyöllekin. Siitä kumpuaa järjestöme yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuuden tunne, heimoaateena ylittää yhteiskunnalliset ja muut rajat.

Alkaneella liittokokouksella järjestö tulee seitsemän vuosikymmenen ikään, mikä antaa mahdollisuuden karjalaisuuden esittelemiseen laajemminkin suomalaisuuden voimavarana. Voimme lähteä uudelle kaudelle luottavaisin mielin myös siksi, että liittokokouksen osanottajien lukumäärä oli suuri ja heidän joukossaan oli paljon entistä nuorempia edustajia. On tärkeää, että saamme heidät ideoineen ja kokemuksineen mukaan tulevaisuustyöhön. Me tarvitsemme uusia toimintatapoja, joilla yhtäältä vaalimme karjalaisuuden perinnettä, mutta toisaalta rakennamme uutta, erityisesti nuorempia puhuttelevaa toimintaa.

Liiton johtotehtäviin valittujen luottamushenkilöiden tehtävänä on johtaa liittoa vastuullisesti niin, että se vahvistaa

asemaansa suomalaisessa yhteiskunnassa arvostettuna kansalaisjärjestönä. Me tarvitsemme järjestönä vakautta, ennustettavuutta, pitkäjänteisyyttä ja jatkuvuutta uudistamisen hengessä.

Siitä olen vakuuttunut, että niin liittohallituksen kuin -valtuustonkin johtotroikoilla on paljon sitoutumista karjalaiseen järjestötyöhön. Omalta osaltani olen kiitollinen siitä luottamuksesta, jonka uudelleen valittuna puheenjohtajana liittokokoukselta sain. Valinta on joka kerta yhtä koskettavan haastava. Uusi kausi on otettava vastaan nöyränä vanhaan kokemukseen nojaten, mutta samalla uusia näköaloja tulevalle kaudelle etsien. Siihen puheenjohtaja tarvitsee koko jäsenkunnan tuen.

Voin puheenjohtajana vain lausua kiitokseni ja iloni kaikille valituille luottamushenkilöille siitä, että niin monet ovat valmiita antamaan aikaansa ja osaamistaan yhteisen kansalaisjärjestötyön hyväksi. Yhteiskunnallinen tausta ja sen avaamat vaikutusmahdollisuudet eivät voi olla rasite, vaan suuri voimavara, joka tulee luottamushenkilöiden kautta liiton hyväksi. Meidän tehtävämme on pitää esillä kaikissa eri yhteyksissä karjalaisuuden lippua suurella sydämellä ja puhua myös Karjalan menestyksestä ja unelmastamme nähdä Suomi maantieteellisesti ja kulttuurisesti kokonaisuutena Suomena.

*Markku Laukkanen
Karjalan Liiton pj*

Karjalan satakieli Raita Karpo sai liittokokouksessa vastaanottaa Pro Carelia -mitalin.

Veteraanien päivä

Talvisota päivä päivältä uutissähkein kertoo muun muassa, mitä Kurkijoella tapahtui tapaninpäivänä 1939: "Kurkijoen kunnassa sijaitseva Elisenvaaran rautatieristeys joutuu ankaran pommituksen kohteeksi. Eräs pommeista surmaa 29 kaivannosta turvaa etsinyttä siviiliä." Joulupäivänä 25.12. oli tapahtunut seuraavaa: "Käkisalmea vihollinen tulittaa peräti 50 koneen voimalla." Toinen säike kertoo: "Kirjailija Hella Wuolijoki tarjoaa apuaan hallitukselle neuvotteluyhteyden saamiseksi Neuvostoliittoon."

27.12.1939: "Taipaleessa suomalaisten vastahyökkäys lyö venäläiset Keljasta puolen päivän aikaan. - - - Eversti Siilasvuo saa tiedon koko venäläisen 44. Divisioonan keskittämisestä Raatteen tielle. - - - Neuvostoliiton johtaja Josef Stalin kiittää saamistaan 60-vuotisonnittelusta ja toivottaa voittoa Otto Wille Kuusiselle ja Suomen kansanhallitukselle."

1.1.1940: "Eversti Siilasvuo tekee päätöksen lyödä Raatteen tietä edennyt venäläinen 44. Divisioona. - - - 10 tunnettua venäläistä emigrantti-kirjailijaa, mukana mm. Nobel-kirjailija Ivan Bunin, antaa Pariisissa julkilausuman, jossa tuomitaan Neuvostoliiton hyökkäys Suomeen."

4.1.1940: "Eversti Siilasvuo antaa joukoilleen lopullisen hyökkäyskäsken. - - - Tuntemattomana pysyvä tans-

kalainen liikemies ilmoittaa lahjoittavansa Suomelle 50 kuorma-autoa."

5.1.1940: "Raatteen tiellä yö on hirvittävän kylmä, pakkasta on 40 astetta. Suomalaisilla ei ole kuin muutama telta, ja joukkojen on yövyttävä taivasalla. - - - Tasavallan Presidentti Kyösti Kallio lahjoittaa 100 000 markkaa pohjarahaksi rahastoon, jonka varat on jaettava puutetta kärsiville kaatuneiden ja invalidien omaisille."

"Mitä vannottiin, se pidetty on, yli päämme kun löi tulilaine; ja rinnalla tuntomme tuomion muu kunnia meille on arvoton, katinkulta, kiitos ja maine."

Yrjö Jylhä

6.1.1940: "Raatteen tiellä 44. ns. Sinisen divisioonan venäläisen komentaja käskää joukkonsa murtautua kalusto mukanaan itään. Ennen keskiyötä on viimeinen venäläisten epäonnistunut ulosmurtamisyritys. Suomalaiset ovat saaneet suurvoiton."

7.1.1940: "Taistelut Raatteen tiellä laantuvat aamun kuluessa, suurtaistelu päättyy. - - - Neuvostoliiton korkein sotaneuvosto päättää suunnata pääiskun Viipurin suuntaan."

Ensi sunnuntaina Kansallisena veteraanipäivänämme voimme miettiä vaikkapa edellä olevia lyhyitä uutis-sähkeitä. Ennen kaikkea meidän tulee kiittää sotaveteraanijamme vapaasta Suomesta.

Raija Hjelm

Kuolleita

Isämme
Laurin, Karin, Jussin ja Matin veli
Kotiseutuneuvos

Erkki Robert Samuli RAHIALA

nukkui pois 16.4.2008
oli syntynyt 3.3.1930 Pukinniemen
Kartanon pehtoorin perheen
esikoiseksi Hiitolassa

Esa, Esko, Elina ja Eeva

Erkki siunataan Harjavallan kirkossa ja lasketaan haudan lepoon lauantaina 3.5.2008 klo 14, minkä jälkeen pidetään muistotilaisuus Harjavallan seurakuntatalossa. "Sain elää vapaassa Suomessa." Erkin toivomuksena oli, että kukkatervehdysten ja adressien sijaan muistamiset osoitettaisiin Sotainvalidien veljesliitolle, tilinumero 200138-440595, viestikenttään maininta Erkki Rahiala.

Rakkaamme

Aili Hellin KURRI

o.s. Piironen

* 20.7.1917 Kirvu
† 26.3.2008 Saarijärvi

Testamentti äidiltä

Jätän tyhjät polut,
lakaistut ilon ja surun kyynelillä.
Jätän lämpimän lieden,
hehkuvan hiilloksen
lämmittellä äidin rakkaudella.
Jätän maailman murheet,
en tahtoisi kenenkään niitä perivän.
Jätän Jumalan rauhan,
johon on hyvä nukkua
viimeiseen uneen.

Aili Hellin

Rakasta Äitiämme kiitollisina
muistaen

Jouko, Laura, Eero ja Liisa-Maria
perheineen

Timanttimummomme muisto
ei koskaan sammu

Tuomo, Hanna-Kaisa, Inna ja Elvi
sekä isomummon pienet rakkaat
Greta, Robert ja Aaro

Rakkaamme on siunattu 18.4.2008 ja haudattu Saarijärven Kolkanlahden hautausmaalle. Lämmin kiitos osanotosta.

Merkkipäiviä

Kalle Kuronen täytti 90 vuotta
18.4. Rautjärvellä. Entinen koti
oli Hiitolassa.

dc. Toivo Lankinen täytti 80 vuotta
21.4. Nummelassa. Hän on kotoisin Kurkijoelta ja Hiitolasta ja toiminut kanttorina Lounais-Suomessa pienemmissä ja suuremmissa seurakunnissa, mm. Turun tuomiokirkossa. Työnsä ohella hän on toiminut myös eri nuorisosoittokuntien johtajana yli 50 vuotta. Hänen vaimonsa, käsityöopettaja Mirjam Lankinen täyttää 80 vuotta 29.4. Ei vastaanottoa, juhlat perhepiirissä.

Muistettavaa

Hiitolan Pitäjätseuran järjestämä perinteinen äitiänpäiväjuhla su 4.5. (huom. viikkoa ennen äitiänpäivää) klo 12.30 Seurakuntakeskuksessa Porissa, Itäpuisto 14. Täytekkukahvit, nuorten ja lasten esittämää

ohjelmaa. Kaikki ovat tervetulleita. Vapaa pääsy.

Tampereen seudun kurkijokelaiset. Kokoonnumme kevätkokoukseen ti 6.5. klo 14 Amurin Helmi-kahvilaan Satakunnankatu 49, Tampere. Tervetuloa.

Hiitolan Pitäjätseuran tarinailta ti 6.5. klo 18 Porissa, Tuomarink. 2. Kevätkauden päättäjäisiä viete-

tään iloisissa tunnelmissa laulellen sekä simaa ja munkkeja nauttien. Tervetuloa mukaan entiset ja uudet.

Kurkijoki-Seuran kevätretki Lappeenrantaan la 24.5. Lähtö Helsingistä Kiasman edestä klo 8.30. Matka + ruokailu 40 euroa. Ilm. ma 5.5. mennessä Riitta puh. 040-544 7582, Sakari puh. 0400-210 208 tai liisa.koistinen@sanoma.fi.

Hartaus sunnuntaiksi 27.4.
5. sunnuntai pääsiäisestä

Rukous kantaa ilman sanojakin

Olin vuosia sitten viettämässä joulua ystäväni kanssa Intian länsirannikolla. Vaikka puitteet joulun viettoon poikkesivatkin kovasti kotoisista, joulukirkko kuului ohjelmaamme. Löysimme katolisen kirkon, jonka isolla sisäpihalla toimitettiin jouluyön messu. Paikalla oli tuhansia ihmisiä, mutta hindin kieli oli meille tietysti täysin vieras. Messun kulusta emme paljon ymmärtäneet, mutta rukouksiin sentään osasimme yhtyä, kun huomasimme vieressä olevien rukoilevan. Vaikka rukouksen sanat jäivät täysin kielimuurin taakse, huomasin rukouksessa tärkeintä olevan yhteisöllisyyden ja toisten kanssa rukoilemisen. Ehkä siinä myös tuli rukoiltua joidenkin omien asioiden puolesta, jotka sain jättää saman rukousyhteyden kannettaviksi ja Jumalan eteen.

Rukous on ihmisen ja Jumalan välistä yhteyttä. Yritämme usein muodostaa hyvin rakennettuja rukouksia ja saada mahdollisimman monta tärkeää asiaa sanoitettua. Rukous on sydämen yhteyttä Jumalaan. Rukous ei ole kiinni sanoista tai oikeista muodoista. Äänettömät huokauksetkin voivat olla rukousta. Jumalan edessä saamme olla myös hiljaa. Psalmin kirjoittaja jopa kehottaa meitä tähän: "Olkaa ääneti Herran edessä." (Ps. 4:5)

Rukous on kahdensuuntaista kommunikaatiota. Jumala ei sinänsä tarvitse meidän rukouksiamme, vaan rukous on ihmiselle annettu mahdollisuus lähestyä Jumalaa. Kuitenkin enemmän kuin tuomista se on vastaanottamista. Jumala lähestyy ihmistä. Osaammeko kuulla ja kuunnella häntä? Elämän arjessa tuntuu olevan koko ajan tilaa äänille ja liikkeelle, mutta ei hiljentymiselle ja pysähtymiselle.

Lohdullista on ajatella, että vaikka omassa rukoilemisessa olisi paljon parannettavaa, Kristuksen läsnäolo ja esirukous kantavat. Rukoussunnuntai muistuttaa meitä myös siitä, että Jeesus ei pelkästään opettanut rukouksen merkityksestä. Hän rukoilee myös itse meidän puolestamme. Saamme olla lähimmäistemme ja itse Kristuksen rukouksen kannettavina, vaikka emme sitä itse ymmärrä. Mutta rakkaus onkin ymmärrystämme suurempi. Senkin kuvaamiseen sanat ovat vähissä.

Olli-Pekka Silfverhuth

Kirjoittaja on Hampurin Merimieskirkon johtaja ja merimiespastori.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Minä vuonna suomen kielestä tuli pakollinen oppiaine suomalaisiin kouluihin?
2. Mikä on kyyttö?
3. Millä tavalla pieksämäkeläinen renki Tahvo Putkonen on merkittävä henkilö Suomen oikeushistoriassa?
4. Mitä kaupunkia nimitettiin Ikuisiksi kaupungiksi?
5. Mikä maa "tuottaa" adoptiolapsia eniten maailmassa eli mistä maasta on viime vuosina adoptoitu lapsia eniten?
6. Paljonko yksi jalka on metrijärjestelmään muutettuna?
7. Mikä on asukasmäärältään Suomen pienin kaupunki?
8. Minä vuonna Helsingissä järjestettiin Etyhuippukokous?
9. Suomessa kehiteltiin 1930-luvulla käytännöllinen ja lämmin talvijalkine, josta tuli käsite. Mistä on kyse?
10. Miksi kutsutaan puolison sisarta tai veljen vaimoa?

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

NIMIPÄIVÄT

- pe 25.4. Markku, Marko, Markus
la 26.4. Terttu, Teresa
su 27.4. Merja, kansallinen veteraanipäivä
ma 28.4. Ilpo, Ilppo, Tuure
ti 29.4. Teijo
ke 30.4. Mirja, Mira, Miia, Mirva, Mirjami, Mirka, Mirkka
to 1.5. Vappu, Valpuri, Helatorstai, Vappu eli suomalaisen työn päivä
pe 2.5. Vuokko, Viivi
la 3.5. Outi
su 4.5. Roosa, Ruusu
ma 5.5. Maini
ti 6.5. Ylermi
ke 7.5. Helmi, Kastehelmi
to 8.5. Heino

25.4. *Jeesus Kristus on teissä, teidän ruumiinne tosin on kuollut synnin vuoksi, mutta Henki luo elämää, koska teidät on tehty vanhurskaiksi. Room. 8:10*

26.4. *Taputtakoot virrat käsiään, yhtykööt vuoret niiden iloon Herran edessä, sillä hän tulee ja tuo maailmaan oikeuden. Ps. 98:8-9*

27.4. *Kun sinä rukoilet, mene sisälle huoneeseesi, sulje ovi ja rukoile sitten Isäsi, joka on salassa. Isäsi, joka näkee myös sen, mikä on salassa, palkitsee sinut. Matt. 6:6*

28.4. *Teidän Isänne kyllä tietää, mitä te tarvitsette, jo ennen kuin olette häneltä pyytäneetkään. Matt. 6:8*

29.4. *Avaa silmäsi ja katso autoita raunioitamme ja kaupunkia, joka on omistettu nimellesi! Me*

tuomme sinulle nöyrät pyyntömme, emme omaan vanhurskauteemme, vaan sinun suureen armoosi luottaen. Dan. 9:18

30.4. *Me tiedämme, että kaikki koituu niiden parhaaksi, jotka rakastavat Jumalaa ja jotka hän on suunnitelmansa mukaisesti kutsunut omikseen. Room. 8:28*

1.5. *Vanhurskas Isä, maailma ei ole sinua tuntenut, mutta minä tunnen, ja nämä, jotka ovat tässä, ovat tulleet tietämään, että sinä olet lähettänyt minut. Joh. 17:25*

2.5. *Yhä minä katselin yöllisiä näkyjä ja näin, miten taivaan pilvien keskellä tuli eräs, näöltään kuin ihminen. Hän saapui Iki-aikaisen luo Dan. 7:13*

3.5. *Mutta te saatte voiman, kun Pyhä Henki tulee teihin, ja te olette minun todistajani Jerusalemissa, koko Juudeassa ja Samariassa ja maan ääriin saakka. Ap. t. 1:8*

4.5. *Juhlan suurena päätöspäivänä Jeesus nousi*

puhumaan ja huusi kovalla äänellä: "Jos jonkun on jano, tulkoon minun luokseni ja juokoon! Joh. 7:37

5.5. *"Joka uskoo minuun, hänen sisimmästään kumpuavat elävän veden virrat", niin kuin kirjoituksissa sanotaan." Tällä Jeesus tarkoitti Henkeä, jonka häneen uskovat tulisivat saamaan. Joh. 7:38-39*

6.5. *Nousi raju ja mahtava myrsky, se repi vuoria rikki ja murskasi kallioita. Mutta se kävi Herran edellä, myrskyssä Herra ei ollut. 1. Kun. 19:11*

7.5. *Tulen jälkeen kuului hiljaista huminaa. Kun Elia kuuli sen, hän peitti kasvonsa viitallaan, meni ulos ja jäi seisomaan luolan suulle. 1. Kun. 19:12-13*

8.5. *He pitivät kaikki yhtä ja rukoilivat lakkaamatta yhdessä joukkoonsa kuuluvien naisten sekä Jeesuksen äidin Marian ja Jeesuksen veljien kanssa. Ap. t. 1:14*

Erkki Robert Samuli Rahiala, 3.3.1930-16.4.2008.

Erkin muistoksi

Kuulehan, veli Erkki

Kun pari viikkoa sitten me veljekset olimme sinun vuoteesi äärellä Satakunnan Keskussairaalan teho-osastolla, ymmärsimme, että olimme jättämässä jäähyväisiä. Mutta emme olleet kovin surullisia emmekä häitäntyneitä ollenkaan. Se oli kuin yhteinen sopimus, että nyt oli oikea hetki päästää sinun veneesi irti ja matkalle ajan rajan taa. Hyvää matkaa, hyvä veli. Me toiset tulemme, kun aika on.

Sinä jos kuka olit 'Karjalan poikki'. Synnyit 03.03.30 esikoiseksi nuorelle parille, Ellille ja Paavolle, Hiitolan Pukinniemessä ja kasvoit koulupojaksi Raholan kylän maisemissa kotitilalla Kurkijoella. Aloitit koulutiesi siinä naapurissa, Raholan koulussa, ja olit yhdeksän vanha, kun sota alkoi ja evakkoreki vei perheen ensin Uraisille ja sitten Espoon Bemböleen, molemista sinulla oli koulu-muistoja.

Ja sitten väliajalla sinä kasvoit jo oppikoululaiseksi ja pääsit Elisenvaaran Yhteiskouluun. Kaksi kouluvuotta ja taas maailma uusiksi, nyt evakkoreki vei Ilmajolle, missä kasvoit mieheksi ja sait keskikoulun päätökseen.

Ja koulumuistoihin sekoittui aina se hätä, minkä sota aiheutti omalle perheelle ja naapureille. Meille nuoremmille veljille sinä olit se isovelji, joka jäit miehen lailla isän kanssa kotiin Kurkijoelle haalimaan kokoon tavaroita ja niittämään vielä vihreätä viljaa, kun me nuoremmat lähdimme äidin helmoissa evakkoon syyskesällä 1944.

Sinä olit valokuvaaja jo pienestä pitäen. Ensimmäi-

set säilyneet valokuvasi otit jo Kurkijoella kotipihasta ja evakkoon lähdestä ja jatkoit kuvaamista ja kaitafilmausta koko ikäsi. Niinpä sinun kuva-arkistosi on vaikuttavan laaja – ja kaikki hyvässä järjestyksessä.

Kun nyt viime vuosikymmenellä tuli kysymys Kurkijoella käynnistä, et halunnut lähteä mukaan, mutta piirsit kartan ja annoit kuvauskulmatkin, miten kuvata kotitahvia. Ja niin sait arkistoosi tuoret valokuvat kerran niin tärkeistä maisemista.

Siinä kun neljällä pikkoveljellä kasvanut evakkoperhe asettui Ilmajoen jälkeen Pöytyälle 1948, sinä hait jo ammattia ja valmistuit sähköinsinööriksi, perustit perheen, saitte ensimmäisen lapsen ja asetuitte Harjavaltaan parin Tainionkoskella vietetyn vuoden jälkeen. Ja vuosien myötä sinusta tuli tosi harjavaltaalainen – kotiseutuneuvokseksi ja Harjavalan Emiliksikin ristitty.

Kun meistä evakoista usein tuntuu, että 'me ei olla mistään kotoisin', sinä löysit Harjavallasta uuden kotiseudun ja otit sen omaksesi. Olit vuosikymmenien ajan täysillä mukana kunnalliselämässä ja kulttuuririennöissä. Ja eläkevuosinasi Harjulan Killasta ja siihen liittyen Emil Cedercreutzin museosta tuli sinulle oikein kotipesä. Toimit pitkään museoasialle antautuneena Killan puheenjohtajana ja puuhamiehenä. Ja kun tavattiin, aina tehtiin asiaa museolle: olit museolle mainio mainosmies.

Outokummun kuparitehdas oli sinulle haasteita antava työpaikka koko työurasi ajan, samalla se antoi

turvallisen kehityksen perhe-elämälle. Perhe-elämän kehykset joutuivat kuitenkin koetukselle, kun vaimosi Aune, kahden koulupojan, Esan ja Eskon, äiti kuoli yllättäen. Mutta elämä jatkui, sait toimia sekä isänä että äitinä, kunnes löysit uuden puolison, Pirjon. Ja Pirjosta tuli kahden ihanan tyttären, Elinan ja Eevan, äiti.

Mutta Pirjo-vaimokin nukkui nuorena pois sairastettuaan pitkään. Ja taas sinä sait olla sekä isänä että äitinä tyttärellesi. Elitte täytettyä elämää, ja niin vain kaikki lapset kasvoivat aikuisiksi ja löysivät omat elämänkumppaninsa, ammattinsa ja elämäntapionsa.

Sinä olit arjen sankari. Et pannut päätä pensaaseen, et takertunut kipeisiin muistoihin, vaan tartuit ihailtavalla tavalla tähän päivään. Olit kulttuurin kuluttaja, olit keräilijä, olit museon ystävä. Mutta ennen muuta olit myönteinen kansalainen harjavaltaisessa katukuvassa, oikea valopilkkua. Että osasitkin olla.

Sinä itse olet ollut aina terveyden perikuva. Nyt viime vuosina askel vähän lyhentyi ja päätä alkoi huimata. Sait kahdeksan kuukautta sitten elokuussa aivoverenvuodon ja ehdit itse kutsua ambulanssin. Kun sinua sitten vietiin kiireen kaupalla Turkuun leikatavaksi, ambulanssi joutui liikenneonnettomuuteen. Sait lisää vammoja, mutta selvisit kuin ihmeen kaupalla kolarista ja leikkauksesta toipilaaksi. Ja edistyi toipuminen, mutta jalkeille sinua ei oikein saatu. Ja sitten tulivat monet komplikaatiot ja veivät toipilalta voimat. Mutta kaiken aikaa sinä olit tyytyväinen ja rauhallinen, elit taas tätä päivää, tämän päivän edellytyksillä.

Me viisi veljestä olemme aina vetäneet jollakin salatuilla tavalla yhtä köyhtä, vaikka jokainen elätkin omalla tahollaan omien perhekuntiansa kanssa. Olemme tietysti iloinneet siitä, että myös lapsemme, nuo serkukset tuntevat toisensa ja pitävät yhteyttä. Yhteinen nimittäjä olivat tietysti Elli ja Paavo, mutta heidän jälkeensäkin on ollut tapana, että me veljekset olemme tavanneet muutaman kerran vuodessa, milloin Pöytyän kotitalolla, milloin jonkun veljeksien kotona, milloin Kurki-juhilla, milloin missäkin sukujuhlissa.

Erityisen muistorikkaita olivat ne tapaamiset, kun rakentelimme käsikirjoitusta 'Viisi veljestä' -sukukirjaan ja valitsimme mukaan otettavia valokuvia. Nyt viimeksi helmikuun lopulla saimme kokoontua Harjavaltaan, kun sinusta leivottiin kotiseutuneuvosta. Ja tulemme vielä kerran Harjavaltaan ensi lauantaina saattamaan sinua. Kiitos, Erkki. Kiitos, että olit veljemme.

Ne neljä veljeäsi

Lauri, Kari, Jussi, Matti

Hiitolan kirkosta evakuoituiden kynttilänjalat ja alttaritaulu loivat lämmintä kotikirkon tunnelmaa Aino Kopin viimeisellä matkalla.

Jäimme kaipaamaan

Aino Koppi siunattiin haudan lepoon

Aurinkoisena lauantaina 19.4. täyttyi Noormarkun kirkko evakkotiensä päätökseen saaneen Aino Kopin siunaustilaisuuteen osallistuneista omaisista ja ystävästä. Aino jätti jälkeensä paljon häntä ikäviä ja hänen muistoaan kunnioitettavia läheisiä: pitkän elämäntaipaleen yhdessä kulkeneen puolison ja lapset perhei-

neen, ystäviä, naapureita sekä monien yhdistysten kautta tutuiksi tulleita ihmisiä.

Noormarkun seurakunnan kirkkoherra Kari Penttinen siunasi Aionon, minkä jälkeen hänet laskettiin nykyisen kotipitäjän multaan. Muistopuheessaan Penttinen mainitsi muun muassa Aionon rakkauden entiseen kotiseutuunsa Hiitolaan. Pukinniemen Perälammilla sijainneen kotitienoona

seudut Aino teki hyvin tutuiksi jälkipolvilleen. Myös karjalaiset tavat Aino siirsi perillisilleen.

Viimeiseen asti Aino halusi tarkasti vaalittavan karjalaisia perinteitä. Esimerkiksi muistotilaisuudessa nautittu hernerokka oli Karjalassa perinteinen hautajaisruoka.

Aino, vaikka olet pois keskuudestamme, elät muistossamme.

R. L.

Kotikunta

Vierivät vuodet elämän iltaan, muistot vie silti kotikunnan siltaan.

Hetki on nuoruuden – pihat – ja kunnat, ei täyttyneet helpolla toiveiden lunnaat.

Sinne jäi juuremme Karjalanmaan, mut' uusi kotikunta meillä on taas.

Saa nauraa, laulaa ja höpöttää, tästä kaikesta tahdomme kauniisti kiittää.

Veteraaniveljet, siskot armaat, teitä lämmöllä muistelen, kun pääni on harmaa...

Te lunastitte vapaaksi Isämme maan, sen syyliin kohta mä nukahtaa saan.

Aino Koppi

Aino Koppi (o.s. Ijäs) sai vielä viimeisinä vuosinaan kokea, mitä on olla esikoiskirjailija. Aionon kirja Evakkojuna julkaistiin 8.12.2006 Porissa. Aino syntyi 14.5.1923 Hiitolassa ja siirtyi tuonilmaisiin 7.4.2008 Noormarkussa.

J. Koskenranta: Kurkijoen markkinoista ja maamiesopistolaisten osuudesta niihin

Ehkä enemmän kuin maamiesopistosta ja opistolaisistaan oli Kurkijoki aikoinaan tunnettu markkinoistaan ja kuuluista piiskoistaan, "kurkijokelaisista". Nämä markkinat juontanevat alkunsa useiden vuosisatojen takaa, jolloin Kurkijoki oli ympäristölleen paljon tärkeämpi kauppapaikka kuin nykyisin. Mielenkiintoisena seikkana mainittakoon, että aina rautakauden aikaisia piiskaloitajia on tehty Kurkijoen Lopotista.

Kurkijoen markkinat ovat useiden miespolvien ajan olleet kuuluisat erikoisesti hevosmarkkinoina. Käsitöillä, kuten veneillä, vempelleillä (luokeilla) ja varsinkin piiskoilla on myös ollut huomattava sija näillä markkinoilla, onpa niitä lähetetty muuallekin ympäri maan.

Karjalaisen luonteen olennaisia piirteitä on kaupankäymisvaiston ohella joukkokokoonmishalu. Tämmöisinä kansankokouksinahan Raja-Karjalassa tunnetaan "praasnikat" ja Karjalan-Kannaksella "kihupyhät", jotka periytyvät vanhoista katolisista uskonnollisista juhlista ja välillisesti kenties ammoisista pakana-aikaisista juhlamenoista. Karjalaisten joukkokokoonmishalu on niin voimakas, että esimerkiksi

viranomaisten toimenpiteet näiden kansanjuhlien lopettamiseksi – yhä uusintuneiden järjestyshäiriöiden vuoksi – ovat kohdanneet varsin suuria vaikeuksia.

Täydellisimpinä puheenaolevat luonteenominaisuudet ilmenevät markkinoilla. Vaikka Kurkijoen markkinoiden taloudellinen merkitys ei enää nykyisin olekaan suuri, ovat ne samoin kuin "praasnikat" ja "kihut" säilyneet satoja vuosia perinnäistapana, jota nämä karjalaisen luonteen erikoisominaisuudet ylläpitävät.

Markkinapäivinä saavat arkiset askareet jäädä. Hevosmiehen veri käy silloin kiivaassa tempossa, sillä hevosen ostajia ja myyjiä saapuu kaukaisiltakin paikkakunnilta. Ennen vanhaan oli venäläinenkin "parisniekka" tuttu kurkijokelaisille.

Itse Kurkijoki on huomattava hevoskasvattajain pitäjä. Rahvas lähtee joukkolla markkinoille. Kenellä on myytävää, kenellä ostettavaa. Kellä ei ole kumpakaan, hän menee toisia katsomaan ja itseänsä näyttämään tai muuten huvikseen katselemaan "helppoheikkejä", sirkuksia ja muuta markkinahumua. Kaikilla "kynnelle kykenevillä" on perinnäinen tapa käydä markkinoilla. Ja harvapa he-

Kurkijoen kaksipäiväiset maalismarkkinat oli merkittävä tapahtuma, jonne kokoontui hevosten ostajia aina Rovaniemeltä asti. Hevoskauppaa käytiin joen jäällä. Vasemmalla maamiesopiston rakennuksia ja opiston silta. Kuva on otettu 1920-luvulla, kuvaaja tuntematon. Kuvan on Kurkijoki-museolle lahjoittanut Kari Rahiala.

vosmies palaa sieltä takaisin entisellä hevosellaan.

Tästä markkinain kiihottavasta hengestä myös johtunee, ettei eläinrääkkäykään ole täällä vierasta. Tavallisissa oloissahan piiskaa käytetään ennen kaikkea nuorten hevosten opettamiseen ja vanhempien kurissa pitämiseen, mutta markkinoilla sen väärinkäyttö on surullisessa määrin yleistä. Koetetaan valaa markkinainnostusta vanhan ruunanakin jo kangistuneisiin jäseniin.

Kurkijoen markkinoilla ovat opistolaiset toimineet eläinsuojeluyhdistyksen valtuuttamina eläinsuojelupoliiseina, eikä se työ suinkaan ole ollut vähäinen, jonka maamiesopiston oppilaat ovat tässä ominaisuudessa suorittaneet. Kuluneen neljännesvuosisadan loppupuolella oli markkinoiden pito Kurkijoella parina vuotena kielletty. Noin kolme vuotta sitten tämä kielto kuitenkin paikkakuntalaisten anomuksesta kumottiin sen johdosta, että tällaista hevosten osto- ja myyntitilaisuutta pidettiin tarpeellisena.

Keskeytyksen jälkeen eivät opistolaiset kuitenkaan enää ole toimineet eläinsuojelun valvojina Kurkijoen markkinoilla. Suurin osa Kurkijoen käyneistä on joka tapauksessa omakohtaisesti

ottanut osaa tähän työhön ja varmaankin muistelee mielellä aikansaannoksiaan Kurkijoen kuuluilla markkinoilla.

Sekä hevoset että piiskat otettiin pois tunnottomilta eläinrääkkäjiltä, jotka samalla asetettiin teostaan syytteeseen. Useilla markkinoilla keräsivät oppilaat saaliikseen kymmenenkin ajoon kelpaamatonta

hevosta ja jopa parisataa piiskaa. Hevoset, jotka katsottiin työnsä jo aikoja sitten suorittaneiksi, saivat pian ansaitsemansa levon, ja kohtalonsa olivat piiskatkin tavanneet: Kasarmin portaiden eteen kannettiin riemusaatossa pölkky ja kirves, joiden avulla nuo markkinoiden valtikat – "kurkijokelaiset" – paloitettiin muutaman tuuman pituisiksi

kappaleiksi. Vain joku erittäin taidokkaasti tehty sai kunnian koristaa reippaan opistolaisen asunnon seinää ja seurata häntä avaraan maailmaan muistona Kurkijoen markkinoista.

Ote on J. Koskenrannan kirjoitusta Kurkijoen Maamiesopisto 1910–35 -kirjasta. Otava, Helsinki, 1935.

Eläinsuojelutyön tuloksena opiston pojat särkivät kirveellä Kurkijoen markkinoilla takavaroimiaan piiskoja asuntolansa eli kasarmin edessä. Kuva kirjasta Kurkijoen Maamiesopisto 1910–1935.

Varsinainen markkinapaikka oli kirkon ja Säkinmäen välinen alue, jonka täyttivät myyntikojut. Kotiteollisuuden tuotteet kuten piiskat, luokit, ajopelit, puuastiat, veneet ja kudonnaiset olivat tärkeitä myyntiartikkeleita. Myös "helppoheikki" ja karuselli olivat paikalla. Kuvassa Pekka Häyhä Savilla tutkii piiskoja Lopotin markkinoilla vuonna 1931. Piiska oli tunnetuin Kurkijoen kotiteollisuustuote. Ne levisivät markkinoilta kaikkialle Suomeen, ja niitä vietiin myös Venäjälle. Valok. Pekka Kyytinen. Kurkijoki-museon kokoelmat.

Luokki eli vommel oli myös kuuluisa kotiteollisuuden tuote, jota talvisin valmistettiin puhdetöinä markkinoille vietäväksi. Kuvassa vommelkauppaa 1930-luvulla. Valok. Pekka Kyytinen. Kurkijoki-museon kokoelmat.

Lopotin markkinoiden ajaksi valittiin maamiesopiston hevospoliisit, jotka ottivat vanhat ja vaivaiset hevoset pois niiden kaupitsijoilta. Valokuvaaja tuntematon. Kurkijoki-museon kokoelmat.

Kalakurjet Lunkinjärvellä Tammelassa

Varsin lyhyeksi jäi pilkkikausi kuluneella talvikaudella. Jokaisesta pilkkireisusta on kuitenkin nautittu täysillä, vaikka kalansaalis on jäänyt välillä aika mitätömäksi. Jokavuotisia pilkkikauden päättäjäisiä vietettiin Tammelan Lunkinjärvellä maanantaina 7.4.

Sää oli sumuinen ja sateinen aamusta alkaen. Kuitenkin 12 kalakurkea lähti matkaan, tosin eräät jo kotona epäilivät jään kestävyyttä ja valmistautuivat laituripilkintään. Jää oli kuitenkin yllättävän paksua ja vahvaa.

Kolmen tunnin pilkinnän jälkeen pidettiin grillaus- ja

Kalakurkien pilkkiporukka kevään viimeisessä pilkkikisassa. Kuvan otti Martti Repo.

kahvitauko. Sääkin muuttui poutaiseksi, joten päätettiin vielä jatkaa pilkkimistä, koska tämän jälkeen ei varmaankaan ole enää näille jälle menemistä, ei ainakaan ilman yöpakkasia, ja niitä tuskin saadaan.

Kun Kalakurjet lähtivät yhdessä pilkille, on aina pieni kilpailu mielessä. Niin tälläkin kertaa. Kaloja ei kuitenkaan punnittu, vaan kilpailtiin kappalemäärällä. Kalakurkkoahvenia nostettiin useammankin kukon tarpeiksi.

Tulokset:

Simo Kaunisto.....	66 kpl
Saini Repo	54
Terttu Veijalainen ...	29
Pentti Kemppinen ...	21
Jouko Mäki	20
Marjatta Poskiparta ...	18
Eero Häkli	10
Martti Repo	9
Lauri Veijalainen	5
Leena Meskanen	3
Martti Meskanen	3
Reino Paju	-

Saini ja Martti Repo.

Keltataudin kourissa

Keltatautisairaalassa toiset olivat kovin ruskeankeltaisia toiset vähemmän keltaisia riippuen siitä, kauemmin olleet alkoi parantua ja juuri tulleet yhä kaunistuivat. Huumorin kukka kukki, sillä keneläkään ei tuntunut olevan mitään vaivoja, aluksi ehkä pientä lämpöä, mutta ei juuri muuta. Meillä illalla tullee oli lääkärintarkastus aamulla. Meidät kaikki todettiin paikkaan sopiviksi.

Itse en tuntenut muuta kuin jonkinlaista väsymystä, ja taisi minulla vähän olla lämpöäkin. Niin ainakin hoitajat sanoivat, kun aamuisin mittasivat kuumeen ja toivat jonkun pillerin. Taas alkoi ajan "tappaminen". Kyllähän siellä oli-

si jotain lukemistakin ollut, mutta alkuaikana ei sekään oikein tuntunut huvittavan. Olimme vain ja kuuntelimme vanhempien jermujen juttuja.

Jokainen seurasi oman sairautensa kulkua, juuri tulleet sitä, kuinka tauti eteni, kuinka tummaksi iho ja virtsa muuttuivat. Ne olivat sellaiset ulkoiset merkit, ja kyllähän se virtsa parhaimmillaan aika värikästä olikin. Se oli aivan kahvin väristä, en olisi uskonut, ellen itse olisi nähnyt ja kokenut.

Päivät kuuluivat sairaalassa entiseen tapaan. Uusia potilaita tuli, ja toiset läksivät yleensä toipumislomalle, ehkä joku suoraan siviiliinkin. Sattuipa siellä huvittaviakin tapauksia. Kun toipuminen oli jo niin pitkällä, ettei päältäpäin huomannut mitään, niin joillakin rupesi aika käymään pitkäksi. Silloin joku keksi, että lähettäisiin illalla elokuvaan: meillä oli kaikki

varusteet repussa sänkyjen alla.

Siispä tuumasta toimeen. Kun hoitajat olivat käyneet iltatarkastuksella, alkoi tapahtua. Äkkiä varusteet vuoteen alta ja nopeasti päälle ja sitten matkaan. Koska oli jo syksy ja illat pimeät, ei heitä erottanut muista sotilaita, joita oli tuolloin paljon liikkeellä. Heidän kasvonsa olivat jo normaalin väriset, virtsa ehkä oli vielä hiukan tummaa, mutta sitä ei kukaan tarkastanut. En tiedä, halusiko joku heidät ilmiantaa vai oliko se puhdas sattuma, mutta lääkäri tuli yllättäen iltakierrokselle. Koska muutamia vuoteita oli tyh-

”Se oli aivan kahvin väristä, en olisi uskonut, ellen itse olisi nähnyt ja kokenut.”

jänä, hän kyseli, missä niiden potilaat olivat. Kukaan ei tiennyt, missä he olivat, koska eivät olleet sanoneet, minne olivat menossa.

Kun lääkäri seuraavana päivänä kierroksellaan saapui edellisen illan tyhjen sänkyjen kohdalle, hän kysäisi: "Missäs sitä eilen illalla oikein oltiin, kun vuoteet olivat tyhjt?" "Olimme elokuvissa, kun oli niin hieno kuva", vastasivat miehet. Lääkäri vastasi: "Kyllä minä sen ymmärrän, mutta sittenkin täältä on poistuminen ilman lupaa kielletty. Katsotaan, mitä tehdään." Hetken päästä tuli hoitaja hakemaan poikien housut varastoon siksi aikaa, kun ovat täällä. Eikä siitä sitten sen enempää puhuttu.

Aika kului, ja minunkin ihoni alkoi vaaleta vähän kerrassaan. Kun virtsakin alkoi olla normaalin väristä, alkoi tuntua siltä, että voisi vaikka lähteä poisikin. Mutta kysymys kuului, minne

Eino Heikinmaa:

Oi niitä aikoja entisiä ja nuoruusaikoja noita Sota-aika, osa 12

Kirjoitin Miina-tädille Parikkalaan kortin, jossa kyselin, missä päin meidän kotiväki mahtoi olla. Kerroin myös, että, itse olin Varkaudessa sairaalassa ja luulisin pääseväni muutaman viikon päästä pois.

Kirjoitin myös, etten ollut saanut mitään yhteyttä, koska olen ollut kolmisen kuukautta sairaalassa. Tähdensin vielä, ettei minulla mitään vakavaa sairautta ollut, ensin oli ollut punatauti ja sitten keltatauti, mutta niistä selvittäisiin. Osoitteeksi ilmoitin: Varkaus, Joutsenlahti, Sotasairaala.

Eikä kestänyt kauankaan, kun sain kotiväeltä kirjeen, jossa he kertoivat, että he ovat Ylistarossa Etelä-Pohjanmaalla. Heidän osoitteensa oli Ylistaro, Taipale, Tuomas Nyrhinen.

Toipumislomalle lähteminen

Niin jatkui elämä Joutsenlahdessa, toisia lähti toisia tuli lisää niin, että aina oli täysi miehitys. Viimeisimpien saapuneitten joukossa oli eräs, joka sanoi lähteneensä Valamosta viimeisten joukossa. Hänellä oli Valamon tuomisinaan reppu täynnä omenoita. Ne olivat hänellä säästyneet, kun ei ollut sairaalle ruoka oikein maistunut.

Minä kiinnostuin ja sain, että Valamostahan minäkin läksin, mutta vähän

aikaisemmin eli heti rauhan tuloa seuraavana päivänä. Kerroin, että olin ollut siellä runsaan vuoden. Hän sanoi kuuluvansa niihin joukkoihin, jotka tuotiin Ääniseltä täydennykseksi Valamoon minun sieltä lähdettyä. Hän kertoi, että pari päivää ennen viimeisten lähtöä avattiin puutarhan portit, että voitiin käydä hakemassa omenoita evääksi. Niitä oli hänenkin tullut poimittua siksi runsaasti, että oli riittänyt Joutsenlahteen asti. Nyt oli tullut aika syödä ne loppuun.

Ei kulunut montakaan päivää, kun minut kutsuttiin eräänä aamuna lääkärin puutteluun. Hän kysyi, miltäs elämä minusta tuntui. Vastasin, ettei se hullummalta tuntunut. Lääkäri jatkoi: "Olen seurannut tätä sinun terveytesi käyrän kehitystä, ja nyt se on jo aika vakaa, joten olemme ajatelleet, että sinut lasketaan toipumislomalle, jos sinulla on paikka, minne mennä." Hän kai tiesi, että kotipaikkani Kurkijoki oli luovutetulla alueella. Vastasin, että kotiseutuni oli kyllä rajan takana, mutta että vanhempani olivat Pohjanmaalla, jonne kyllä voisin mennä.

"Lomasi pituus olisi ensiksi kaksi viikkoa ja sen jälkeen sinun pitää mennä tarkastukseen Seinäjoen keskussairaalaan, josta saat uudet menettelyohjeet. Miltäs tämä tuntuisi", kyseli

lääkäri. Ja kyllähän se minulle sopi.

Niin alkoi taas uusi vaihe elämäni taipaleella, iltapäivällä sain jälleen kutsun toimistoon tällä kertaa kirjurin kutsusta. "Nyt nämä teidän lomaperit olisivat kunnossa. Litterat vain puuttuvat, koska emme tiedä, mihin asti ne kirjoitetaan." "Vanhempani ovat evakuoituna Pohjanmaalle, tarkemmin Ylistaroon, joten sinne pitäisi päästä", kerroin. "Sehän sopii mainiosti."

Ja niin sain lomaperit, matkalipun ja ruskean kirjekuoren, jossa oli sairaalan tarvitsemat paperit. "Huomisaamuna voitte lähteä ja samalla voitte luovuttaa sairaalan varusteet." Minulla ei ollut sairaalasta muuta kuin aamutakki, sillä muuten olin

”Hänellä oli Valamon tuomisinaan reppu täynnä omenoita.”

armeijan varusteissa.

Jälleen vapautui yksi paikka uudelle potilaalle, ja kyllä niitä tuntui olevan. Syötyäni aamupuuron ja teen juotuaani sekä jätettyäni jäähyväiset kaikille läsnäolijoille läksin kävelemään asemalle päin. Niin alkoi loma, jota kesti peräti kuusi kuukautta, tosin sitä en silloin arvannut.

Ylistaroon saapuminen

Aikani odotettuaani saapui pohjoiseen menevä juna, johon minä nousin. Matka kohti tuntematonta tulevaisuutta alkoi, kotiseutu oli mennyt ja tulevaisuus oli tuntematon, hiukan jännittä. Ohitimme Jyväskylän. Se tuntui hiukan tutulta, sillä talvisodan jälkeen olimme evakuoituina Viitasaarelle, jonka lähimpiä rautatieasemia oli Suolahti.

Jyväskylä taisi olla hiukan kauempana, tuttuja nimiä olivat myös Keuruu ja Haapamäki.

Seuraavat asemat olivat aivan tuntemattomia. Vihdoin konnari ilmoitti: "Seuraava asema Seinäjoki, Vaasaan matkustajilla junan vaihto." En reagoinut siihen mitenkään. Hiukan ihmettelin, kun melkein kaikki matkustajat läksivät ulos. Pian alkoi tulla uusia matkustajia. Sitten joku vaisto käski kysyä eräältä lähellä olevalta, menikö tämä juna Ylistaroon. Sain kieltävän vastauksen ja tiedon, että Vaasaan menevä juna oli viereisillä raiteilla. Vaasan junalla pääsisi Ylistaroon.

Silloin tuli pojalle kiire. Reppu hyllyltä, mutta lakkia ei näkynyt missään.

Viis siitä olihan, minulla suikka repussa. Vaunuun oli paljon tulijoita, mutta onneksi he antoivat sotapojalle

sen verran tilaa, että pääsin nopeasti pois junasta. Kiirehdin siihen toiseen junaan. Rapuilla mennessäni kysyin vielä virkailijalta, menikö se juna Ylistaroon. Myöntävä vastaus helpotti, ja samassa juna nytkähti liikkeelle. Tarkalle otti.

Ei kulunut kuin muutama kymmenen minuuttia, kun konnari tuli ja ilmoitti, että seuraava asema olisi Ylistaro. Tuntui jotenkin oudolta, että sinne piti jäädä. Pian juna alkoi hiljentää vauhtiaan, ja minä valmistauduin poistumaan junasta. Taisin olla ainoa, joka siitä vaunusta jäi asemalle. Laskeuduin laiturille ja katselin ympärilleni, miltä kaikki näytti. Tuntui hyvin ikävältä joutua uudelle paikkakunnalle.

Jatkuu...

Edellinen osa jukaistu 14.3.

Reino Rainetsalo:

Savolaisleiman saanut, osa 1

Kiiskin suku

Kiiskit eli isäni suku on kotoisin Savon ja Karjalan rajamailta Kesälahden pitäjistä. He muuttivat 1800-luvun loppupuolella Laatokan pohjoispuolelle Jaakkiman pitäjään, Huhtervun kylään.

Kiiskit hankkivat Huhtervusta haltuunsa maatilan. Suku lienee ollut melko vauras - suhteutettuna tietoenkin omaan aikaansa. Myöhemmät tapahtumat sen todistanevat, kun isäni Filipiä ja talon muita poikia varustettiin oman elämän alkuun.

Pöllästen eli äitini suku on myös lähtöisin Savon ja Karjalan rajamailta Uukuniemeltä. Suku kulkeutui samoille seuduille Laatokan rannoille kuin Kiiskit. Näin heistä tuli naapureita.

Naapurusten lapsista Filip, joka oli syntynyt vuonna 1894 ja vanhin Kiiskien lapsista, ja Katri, joka puolestaan oli Pöllästen vanhin (s. 1898), alkoivat katsella toisiaan 'sillä silmällä'. Tammikuussa 1918 syttynyt kansalaissota häiritsi kuitenkin pahasti tuota silmäilyä.

Valkoinen valta, joka hallitsi kyseistä aluetta, pani alueellaan toimeen asevelvollisuuden sillä periaatteella, että joka talosta piti lähettää yksi mies valkokaartiin. Niinpä tuleva isäni eli vanhin Kiiskin talon veljeksistä sai määräyksen astua aseisiin.

Isäni ei koskaan osoittanut kovin suurta rohkeutta, saati sankaruutta ja katsoikin parhaaksi kaivautua piiloon heinäväajan heiniin. Kovin kauan hänen ei tarvinnut siellä heinissä asua, kun seuraavaksi vanhin veli Antti ilmoittautui isäni sijaiseksi. Antilla oli sekä rohkeutta että seikkailumieltä. Valkoisen valta tuli tyydytettyä, koska talosta oli joka tapauksessa saatu mies riviin.

Antti-sedästäni tulikin sitten kyläkunnan sankari ja puheenaihe. Hän kun joutui oikeisiin taisteluihin ja sai aidan yli hypätessään kiväärinluodin reidestä läpi.

Kansalaissodan päätyttyä keuhkokuumeen keuhkokuumeen kehittyivät siihen malliin, että jo samana vuonna silloin 20-vuotias Katri Pöllänen ja 24 -vuotias Filip Kiiski vihittiin avioliittoon.

Kiiskin talon vauraudesta kertovat seuraavat tarinat siitä, miten pojat varustettiin oman elämän alkuun. Filipille ja Kattrille vuokrattiin maatila, mukaan annettiin hevonen ja lehmiä. Nuorelle parille hankittiin myös työkaluja ja muuta tarpeellista,

millä he voivat harjoittaa sen ajan maaseudun ihmisten ainoa varmana pitämää ammattia, maanviljelystä.

Niin Filip alkoi opetella itsenäisen maanviljelijän taitoja. Nyt hänellä ei ollut päällysmiestä, hän sai tehdä työtä oman halunsa mukaan. On kerrottu, ettei hän kuitenkaan kovin innokkaasti työhön tarttunut.

Lehmien tuotolla piti saada elämisen kustannukset maksetuksi ja muutkin asiat hoidetuksi. Karjalan meijerit eivät kuitenkaan ottaneet vastaan maitoa, vaan maito oli separoitava kotona. Vain kerma kuljetettiin ja myytiin meijeriin. Äitini puheiden mukaan isä piti kermatonkan vieressä aina mukia ja kävi tuosta ryyppäämässä kermaa, niinpä sekään tuotos ei kaikki ehtinyt myyntiin.

Vuokratilan (Arentin) perustamisvaiheessa Filip ja Katri luultavasti ottivat myös omaa velkaa, ja kun tulot jäivät pieniksi, niin maksut jäivät hoitamatta. Muutaman vuoden jälkeen tilan eläimet sekä peltotyökälyt pakkohuutokaupattiin velkojen maksamiseksi. Näin päättyi lyhyeen isäni aika vuokratilajelijänä, ja isästä ja äidistäni tuli sahatyöläisiä. Edellä kerrottu tapahtui ennen vuotta 1925.

Maanviljelyskauden aikana vuonna 1919 syntyi ensimmäinen lapsi, poika, joka sai hätäkasteessa nimen Eelis. Hän kuoli muutaman päivän ikäisenä; kuolin-syyksi sanottiin 'kramppi'. Seuraava lapsi Anna Beata (puhuttelunimeltään Anni) syntyi Lumivaarassa 7. syyskuuta vuonna 1921.

Äitini kertoman mukaan Reino-nimistä poikaa, joka syntyi vuonna 1926, ei olisi lainkaan hommattu, jos Eelis olisi saanut elää.

”Antti-sedästäni tulikin sitten kyläkunnan sankari ja puheenaihe.

Perhesuunnittelu toimi jo tuolloin 1920-luvulla meidän perheessä. Vanhempani eivät siis pitäneet lapsia pelkästään Herran lahjoina.

Kiiskin sisarukset

Isästäni vähän nuorempi veli Antti autettiin myös elämän alkuun isoisäni Juhon toimesta ja varoilla. Hänelle hommattiin vossikkalupa Sortavalan kaupunkiin, ostettiin vossikkarattaat, tehtävään soveltuva hevonen ja vuokrattiin Sortavalasta talli sekä asunto. Vajaan vuoden perästä Antti palasi Sortavalasta. Ei ollut hevosta, ei

rattaita, vain punertava nenä oli niistä muistona.

Antista tuli sitten Lahden-pojan Faneeritehtaan sorvari. Hän ryhdistäytyi, avioitui ja 1930-luvun alkuun mennessä pariskunta oli hankkinut omistukseensa vähäisen omakotitalon, talon, jossa minäkin isäni kanssa asuivat vuodet 1932-1934.

Seuraavana oli maailmalle varustettava isän Olli-veli. Olli varustettiin ansaitsemaan Valamon luostarisaaren metsäajoissa. Hänelle hankittiin tukkireki sekä ajoihin soveltuva hevonen. Valamossa piti olla hevosmiehelle hyvät ansiot. Talvikausi meni, ja Olli palaili kotiin allapäin. Oli mennyt sekä hevonen että reki.

Isällä oli vielä veli nimeltään Johannes, joka lienee syntynyt vuoden 1910 paikkeilla. Eikä sovi unohtaa isän Jaakko-veljeäkään, mutta hänestä kerron lisää myöhemmin. Vaikka tyttöjä ei karjalaisen tavan mukaan lasketa miksikään, niin sisariakin oli kolme: Hilda, Lydyia ja Ida.

Kun omilleen autetut veljet palailivat rahattomina kotiin hummausmatkoiltaan, niin he kertoman mukaan myivät talon varastoista viljaa omaan laskuunsa. Näin isoisäni Juhon ja hänen vaimonsa Beatan ('Pippomummon') talo köyhtyi ja meni vasaran alle eli pakkohuutokaupattiin vuoteen 1925 mennessä. Isoisästäni tuli siten irtolainen ja työmies. Edessä oli myös muutto Lumivaaran pitäjään.

Lieneekö talon myynnistä kuitenkin jäänyt vähän rahaa, koska isoisä sai ostetuksi Akkharjun asemseudulta asuintalon, sen ajan mittapuun mukaan aika suurenkin, huoneita oli neljä tai viisi. Maata oli kuitenkin vain tontin verran.

Eläkkeeseen isoisä lienee käynyt metsätöissä ja sahauskautena Akkharjun sahalla. Tätä kautta hänen elämässään kesti luullakseni

noin vuoteen 1930 asti.

Isäni Filip ja äitini Katri - maanviljelyksen epäonnistuttua - hakivat paikkaa elämässään ja hakeutuivat työhön Savonlinnan Faneeritehtaalte vuoden 1925 loppupuolella. Savonlinnassa minä sitten synnyin huhtikuun 20. päivänä 1926. Minä sain syntymätodistukseeni savolaisuuden leiman. Tämä leima on seurannut sitten läpi koko elämäni.

Syksyllä 1926 minun ollessani noin puolivuotias vanhempamme muuttivat takaisin Karjalaan. Anni ja minä matkasimme tietoenkin mukana.

Paluu Karjalaan oli helppo, koska isoisällä oli se Akkharjun talo. Siitä talosta tuli meille asunto ensihätä.

Kummitäidin vaiheet

Minut lienee kastettu Kristinuskoon vasta Karjalaan paluun jälkeen, koska sain sylikummiiksi isän nuorimman siskon, vasta 17-vuotiaan Idan. Toiseksi kummiksi tuli Idan kihlattu Aarne Laakkonen. Aarne oli tekniikkaan perehtynyt ja muutenkin mukava mies. Hän rakenteli kideradioita jolloin, kun Suomessa ei ollut vielä Yleisradiotakaan.

Ida ja Aarne muuttivat avioituttuaan Viipuriin. Siellä Aarne perehtyi sorvarin ammattiin. Idasta tuli kotitrouva, eikä hän ole vaihtanut osaansa vieläkään (siis vuonna 1998, jolloin tätä kirjoitan).

Kun Viipuri sodan seurauksena menetettiin, Ida ja Aarne muuttivat Helsinkiin, jossa Aarne sai revolverisorvarin paikan. Antti perusti sitten asuintalonsa kellarin pieneen verstaan, jossa prässäsi lisäansioikseen Laukkuteollisuudelle lukkoja ja saranoita.

Ida otti kummin kasvatus-tehtävän niin tosissaan, että lähetti minulle vuosi-

Kirjoitan muistiin tapahtumia meidän, siis sisareni eli Anna (Anni) Beata Nurmen (o.s. Kiiski) ja minun eli Reino Rainetsalon (ent. Kiiski), sukujen ns. historiasta. Kimmokkeen tähän sain Annin pojantytärtäältä Anna-Marialta sisareni hautajaispäivänä kesällä 1997. Mitään muistiinpanoja tai päiväkirjoja minulla ei ole. Kaikki on muistini varassa. Muisti saattaakin 'kullata' ja jopa muuttaa tapahtumia, kun kyseessä on vuosikymmeniä sitten tapahtuneet asiat. Suurin osa kertomastani lienee kuitenkin totta. Kysy ja varmentaa en voi enää keneltäkään, koska olen viimeinen, joka on ollut tätä - esimerkiksi talvisodan jälkeistä evakkoretkä - elämässä.

kymmenet Kristityn vastuu -lehteä yrittäen näin kasvattaa kummipoikaansa Kristinuskoon. Lehdestä tosin tuli aina perässä myös lasku, jonka jätin aina maksamatta. Ida elää tätä kirjoittaessani (1998) vielä, mutta on dementoitunut eikä muista enää kasvatus-tehtäväänsä.

Hilda, sisarista vanhin, löysi miehikseen Laapotin Jussin Juho Kiiskin muutettua perheineen Akkharjuun. Myös Laapoteilla oli kylässä pieni talo ja mansikkamaa.

”Talvikausi meni, ja Olli palaili kotiin allapäin. Oli mennyt sekä hevonen että reki.

Mökissään perhe virkkasi pieniä pitsipyörylöitä, joista he sitten ompelivat oikein kauniita pöytäliinoja. Niitä Jussilla oli aina laukussaan, ja hän kulkiin myymässä niitä aina Viipurissa asti.

Koska Laapotit elivät jollitosenkin vauraasti, niin on luultavaa, että rahat tuskin tulivat pelkästään liinojen myynnistä. Saattoipa heillä hyvinkin olla myös muita bisneksiä, koska juuri noin aikoina Suomessa oli pitkään se 'raitis' kausi eli kieltolaki voimassa.

Lyydia lienee avioitunut Jaakkimassa ja muuttanut ennen sodan seuraamuksia Rantasalmelle. Sielläkin on pari serkkua, Yrjö ja Edit.

Kova kohtalo

Veljeksistä nuorin eli Johannes kulki tietään poikamiehenä 1930-luvun loppupuolelle asti. Hän ajoi moottoripyörällä ympärinsä ja myi työökseen henkivakuutuksia. Johannes oli joka tavalla reipas ja menevä. Löydettyään puolisoikseen Lainan Imatralta he saivat nopeassa tahdissa kaksi lasta. Perheellä ei kuitenkaan ollut onnea elämässään: Johannes jäi vuonna 1942 junan ruhjomaksi Toijalan ja Valkeakosken välisellä rataosuudella ja kuoli.

Laina jäi yksinhuoltajana vaikeuksiin lastensa kanssa, ja niin lapset joutuivat sotilaisiksi Ruotsiin. Toinen lapsista jäi Ruotsissa auton alle ja sai vakavia vammoja päähänsä. Vammojen seurauksena hän jäi loppuiäkseen henkisesti kehitykseltään senhetkisel tasolle.

Sodan päätyttyä lapset palasivat Imatralle äitinsä luo. Onnea ei taaskaan kestänyt kauan, vaan Laina sairastui syöpään ja kuo-

li. Lapset jäivät orvoiksi. Vammautunut lapsi joutui laitokseen, jossa lienee vieläkin (1998). Terveen pojan adoptoivat omakseen Ida ja Aarne Laakkonen, koska he eivät olleet saaneet omia lapsia. Pojasta koulutettiin tuomari.

Isoisä Juho ja isoäiti Beata eivät viihtyneet vieraan töissä, koska olivat tottuneet maataloudessa itsenäiseen työhön. He etsivät ja löysivätkin pahimpaan pulaan - tai lama-aikaan vuonna 1930 Kurkijoen pitäjän Särkijärven kylästä pientilan, joka heitä miellytti.

Tilalla oli kaikki rakennukset lukuun ottamatta saunaa, joka oli luultavasti palanut. Hätätilasaunaksi he rakensivat saunan maan sisään kuin perunakellarin ikään. Mutta kyllä siinäkin saunassa löylyt sai!

Isoisän täytyi tietoenkin myydä Akkharjun talo rahoittaakseen tätä maatilakauppaa. Ensivierailullani Särkijärvellä isoäiti, jolla oli siellä myös kanoja, kysyi minulta, halusinko (olin 5-vuotias) kananmunan perhmeäksi vai kovaksi-keitettyä. Arvelin, että perhmeäksi, kun en kai koskaan ollut saanut kananmunaa syödäkseni. En kuitenkaan sitten tykännyt perhmeistä munista.

Isän veli Jaakko, vaikka ei ollutkaan nuorin pojista, asui vielä vanhempiansa kanssa ja siirtyi heidän mukanaan Särkijärvelle. Jaska toi sitten vuonna 1936 taloon miniän, Helmin, 'kaupunkilaishempukan', jolla oli 'synnillinen' polkkatukka ja punaiseksi maalatut kynnet. 1930-luvulla sanottiin naisen lyhyttä tukkaa polkkatukaksi, joka oli mitäpä muutakaan kuin syntiä! Kyläläisten sekä suvun vahva mielipide oli, että tästä Helmistä ei olisi maatilan töihin. Beatan ohjauksessa taito kuitenkin karttui, ja kun Beatasta aika jätti, niin Helmi hoiti emännän tehtävät, synnyttipä vielä kaksi poikaa ja kaksi tytärtäkin.

Isoisä Juho oli omalaatuisen mies, joka kulki kesät talonsa töissä pellavaiset vaatteen päällään ja oli olemukseltaan kuin Kalevalan Väinämöinen.

Isoisä oli omalla tavallaan 'uskovainen', kävi seuroissa pitämässä saarnoja. Hän oli siis pyhäisin maallikkosaarnaaja. Hän piti myös lapsille pyhäkouluja. Hän saattoi kuulua johonkin lahkoon, en ole varma.

jatkuu

Sisarukset Anni (Anna) ja Reino Kiiski. Kuva on vuodelta 1943. Tämä Anni on viime numerossamme etsitty kanttiinilotta. Ensimmäinen vastauspuhelu tuli heti lehden ilmestyttyä.

Kurkijoen pitäjäjuhlrat

9.-10.8. Loimaan yhteiskoululla
Kurkijoki-museo auki molempina päivinä

Lauantaina 9.8.

iltapäivällä mahdollisuus suku- yms. porukoiden tapaamiseen koulun tiloissa (ilmoittautuminen) klo 17 alkaen mahdollisuus ruokailuun koululla (ennakkoilmoittautuminen) klo 19 Muistojen iltamat (ohjelmaa + tanssia)

Sunnuntaina 10.8.

klo 10 messu Loimaan kaupunginkirkossa klo 11.30 keittolounasmahdollisuus yhteiskoululla klo 13 Vanhoja kuvia Kurkijoen – Tapio Nikkari klo 14 Päiväjuhla, puhujana kansanedustaja Marjo Matikainen-Kallström

Minun koivuni

Koivu on minulle tärkein puu siitä syystä, että olin pieni tyttö siellä Karjalassa. Siellä olen syntynyt ja opetellut puhumaan. Isä kantoi minua saunaa, koska sauna oli mäen alla vähän kauempana. Saunapolun viereissä kasvoi isoja koivuja.

Isä sanoi: ”Sano koivu”, koska k-kirjain oli se, mitä en meinannut oppia. Kun minä sanoin koivu, minulta jäi aina k alusta pois. Isä leikillään vähän uhkaili, ettei kantaisi minua saunaan, jollen oppisi sanomaan koivua. Mutta kylä hän silti kantoi. Ja tulihan se k lopulta, kun joka saunareissu opeteltiin.

Sitten kun olin kasvanut jo isommaksi ja oltiin täällä, mihin monen mutkan kautta meidät sijoitettiin, saatiin oma maapala ja metsää, ja isä rakensi oman kodin ja päästiin jatkamaan elämää ihan

oudossa paikassa. Vaikka eihän sitä 7-vuotinen tyttö ajatellut, oli vain ihana saada oma koti. Se päivä on aina muistissa. Se oli pieni mökki metsän keskellä, mutta se oli oma.

Siitä lähti elämä jatkuamaan, ja isä teki saunan sen mökin jälkeen. Saunaan tarvittiin vasta, joten me kävimme äidin kanssa vastakissa hakemassa, jolloin koivu tuli taas tärkeäksi. Se perinne on säilynyt. Tarvitsen vastan aina saunareissulle.

Menin naimisiin – onneksi karjalaisen miehen kanssa – koska hänkin oli tottunut kylpemiseen vastan kanssa. Joka kesä me haimme talven varalle vastaket metsästä. Kesän paras juhlahetki olikin, kun ne koivun oksat olivat pihassa ja ne tehtiin valmiiksi vastoiksi. Iltasella sitten lämpeni sauna. Se oli

parasta.

Nyt joudun kylpemään yksin, mutta elän muistoissa. Me istutimme saunan eteen koivun taimen silloin, kun olin tullut tänne miehen kotiin. Nyt se on aika iso koivu. Sitä minä katselen joka kerran, kun käyn saunassa, ja mietin sen ajatuksia. Minusta tuntuu, että se koivukin ajattelee. Sillä meidän koivulla on kaikenlaisia muhuroita rungossa niin kuin minunkin rungossani.

Elämä on kohdellut meitä eri vuosina erilaisesti. En voi valittaa, mutta näin vanhempana tulee ajateltua, miksi toiset koivut pihassamme ovat ihan erilaisia, vaikka olen nekin istuttanut silloin nuorena. Miksi juuri tämä, minkä yhdessä mieheni kanssa nuorina hänen toivomuksesta hänen suunnittelemaalleen paikalle istutettiin, on niin erilainen? Se on kaikkein rakkain koivuni.

Karjalan mummo

Hellettä paossa koivun alla

Kiersinpä koivua viikon verran rannalla Leppäsen lammin. Kun aurinkoa en palvoa voinut, nautin tuulesta useammin.

Minnat ne lammessa porskutteli päivällä usean tovin. Tätiäkin mukaansa houkutteli he lampehen huudoin kovin.

Peipponen illoin sirkutteli koivussa, ”Tallinmäen” matkaaja silloin kuunteli illoin laulua peipposen väen.

Rannalla lammin koivun alla juhlatkin järjestettiin. Naapurit silloin lomalta saapui, kun kestit valmistettiin.

Makkarat ”prillissä” tirsisi silloin, kun kahvikultaa jo hörpittätiin.

Jäätelöt, mansikat maistuivat vielä – kyllä herkuista nautittiin.

Kesäinen ilta näin iloisin mielin, ulkona valvottiin. Kyllä juttua olisi riittänyt vielä, vaan ”itikat” hätisteli.

Peipposen laulua kuuntelen vielä, joskus tään koivun alla. Ehkäpä silloin runoni sävel soisi jo korkeammalla.

Kiitan sydämellisesti kauniista kesän viikosta ja koko perhettä rakkaudesta ja ystävytydestä!

Elsa-täti

Runon on kirjoittanut Elsa Ikonen o.s. Kiiski 8.7.1973 Haminassa sisarentyt-tärensä vieraskirjaan.

Kilpailu, jonka televisio hävisi

Kolumni
Keskisuomalaisessa
31.8.2007

Lukija on saattanut jo kuullakin, että analogiset tv-lähetykset päättyvät ensi yönä. Samalla kellonlyömällä pimenee ruutu myös meidän tuvassamme. Lupa on irtisanottu ja digitaalista sanomaa vastaanottavat laitteet jätetty kauppaan. Se on loppu nyt.

Lähetystekniikan muutumisessa digitaaliseksi lienee enimmäkseen hyviä puolia. Kuvan laatu para-

nee. Uudet kanavat lähettävät uusia, hyviä ohjelmia. Toki lähettävät huonojakin, mutta uusikin teknologia antaa mahdollisuuden jättää ne katsomatta. Tuote on siis kunnossa. Miksi me sen hylkäämme?

Lähinnä siksi, että länsimaisen ihmisen yltäkylläinen elinympäristö on täynnä muitakin kunnossa olevia tuotteita. Vielä on lukematta loistavia romaaneja ja sivistäviä tietokirjoja, kuulematta tajunnanräjäyttäviä äänilevyjä. On näkemättä

ikimuistettavia elokuvia, eikä niiden katsominen talenteilta vaadi digi-tv:tä tai tv-lupaa. Lehdet ovat lukematta, internetistä muutama sivu selaamatta, ja jopa radiossa lienee sen alennustilasta huolimatta vielä pari kelvollista kanavaa.

Viestimiä on paljon, sisältöä mittaamattomasti. Ja ihmisen vapaa-ajasta ne kilpailevat ankarasti. Kun yksi viestin heittäytyy tällaisessa tilanteessa hankalaksi ja alkaa vaatia erityishuomiota, uusien laitteiden ostoa ja teknisten detaljien selvittämistä, sen asema kilvassa heikkenee.

Mukavuudenhaluinen ihminen herää kysymään, tarjoaako televisio jotain sellaista, mitä muut viestimet eivät tarjoa ja minkä

eteen on mielekästä nähdä uusien laitteiden ostamisen ja käyttöönoton vaatima vaiva. Meillä tultiin siihen tulokseen, että ei tarjoa.

Televisioin asemaa ei lainkaan paranna se, että sillä on muitakin haastajia kuin toiset viestimet. Taloudessamme samalle viivalle asettuvat esimerkiksi ulkoilu, liikunta ja kirjoittaminen. Paha juttu telkkarin kannalta. Kilpailijat pystyvät tarjoamaan fyysistä virkistymistä, kunnon kohottamista ja mahdollisuuden luovaan tekemiseen. Televisio pystyy tarjoamaan lähinnä istumista ja katsomista. Toki myös tietoa ja elämyksiä, mutta niitähän kaikki viestimet ovat pullollaan.

Hyvän elämän sanotaan usein syntyvän sitä kautta,

että ihminen tarttuu toimeen ja tekee niitä asioita, joita haluaa. Usein aktiivinen tekeminen tuokin vahvemman tunteen omasta olemassaolosta, yksinkertaisesti paremman olon kuin passiivisen vastaanottaminen.

Jokainen määritelmään itse, mitä elämästä haluaa, mutta ainakin meidän ruokakunnassamme unelmoidaan pitkälti sellaisista asioista, joita ei televisiota katselemalla saa. Laitteesta luopumista voi siis ylevästi pitää myös yrityksenä ottaa oma elämä tiukemmin haltuun.

Liittyä eroon vähän haikeuttakin. Joitakin sarjoja, dokumentteja, keskusteluohjelmia ja urheilulähetyksiä voi tulla ikävä. Kaikesta huolimatta.

Televisio on kuitenkin itse opettanut luopumaan. Vuosien aikana se on tarjonut meille lukuisia suosikkiohjelmia, jotka aina ovat ennemmin tai myöhemmin loppuneet. Ja elämä on alkanut. En usko, että meidän jäähyväisemme televisiolle ovat lopulliset. Mitä luultavimmin tapaamme vielä. Viestimet muuttuvat, ihmisten elämäntilanteet muuttuvat. Tämän erän sinä, televisio, hävisit, mutta ehkä ensi kerralla onnistut paremmin.

Markus Mattlar

Kirjoittaja on Keskisuomalaisen uutistoimituksen toimittajaksi. Hän on Helsingin Mattlarin pojanpoika.

Mustialan yhteismetsästä mieleen

Kurkijokelainen kertoi 11.4. ilmestyneessä numerossaan Mustialan yhteismetsän osakaskunnan varsinaisesta kokouksesta. Mieleeni tuli aika vuosien takaa. Juuri huhtikuussa vuosikymmeniä sitten aamut Mustialan maisemissa olivat vähissä.

Edellisenä kesänä meillä oli monia metsätaloustalouksia Mustialan takamailla. Siinä ohessa meille kerrottiin myös Mustialan yhteismetsästä sekä sen syntyhistoriasta.

Asia tuntui itselleni läheiseltä. Olihan minulle asutustoiminta tuttu asia samoin kuin pieni metsäpalsata kotimme äärellä. Monet kerrat sain olla isän apuna kaukaisella, suuremmalla metsäpalsastalla, jonne matka suoritettiin hevosella.

Saloisten alueella koin konkreettisesti Hämeen

sydänmaan. Tehdessämme metsätaloussuunnitelmia ja metsän arviointeja näimme metsäluonnon moninaisuuden: järvet, lammet, suot ja puuston jylhyyden. Myös matka traktorin kyydissä kuhunkin kohteeseemme oli oma kokemuksensa; korkea puusto molemmin puolin tietä oli uusi, outo, hiljentävä kokemus.

Yhtä lailla mietin tuolloin ja vielä jälkeinkin päin niiden ihmisten elämää, jotka silloin asuivat kaukana päätiestä, saati niitä nuoria, jotka olivat lähteneet takamailta opintielle. Joskus vuosia myöhemmin minulla oli mahdollisuus tehdä autoretki samalle alueelle. Joimme kahvit kämpässä Saloistenjärven rannalla sekä kiersimme lenkin järven ympäri.

P. P.

Listahöylä Kurkijoelta

Aslak Sarre on löytänyt Loimaan kotinsa työkaluvalikosta verrattoman taidonnäytteen Kurkijoelta. Kyseessä on listahöylä, joka on valmistettu visakoivusta. Siinä on messingistä valettu osa, jossa sanat: P. Hämäläinen, Kurkijoki. Osaako joku lukijoista kertoa enemmän tästä esineestä? Mikä P. Hämäläinen oli miehään? Mistä päin Kurkijokea hän oli? Paljonko kyseisiä listahöyläiä mahdettiin valmistaa? Oliko Hämäläisellä verstaas, jossa hän mahdollisesti valmisti erilaisia työkaluja? Tiedot voi kertoa Kurkijokelaisen toimittukseen.

Ruokakurssilla muisteltua

Mielenkiinnolla luin Kurkijokelaisen numerosta 5 juttua Miikkulaisten karjalaisista ruokajuhlista. Miten mukava tapa vanhemman väen muistella nuoruuttaan tai tuoda esiin karjalaisuutta nuoremmalle polvelle.

Olin samoihin aikoihin marttojen ”hyvän olon ruokakurssilla”. Hyvää oloa loihdittiin tekemällä sienicappuccinoa, vuohenjuustopastaista, broilerpasta, palsternakkarieskoja ym. Siinä patoja hämmennellessä juttu kulki lapsuuden ruokiin.

Meitä oli kolme karjalaisjuurista naista, kaikki 1950-luvulla lapsuutemme viettäneitä. Yhden teki kovasti mieli kaurakiisseliä. Hän on tehnytkin sitä silloin tällöin ja uhkasi tehdä vielä ennen suvea. Itselleni kaurakiisseli on jäänyt vieraammaksi. En ole koskaan

sitä tehnyt enkä muista sitä lapsuudestakaan.

Hersryynhuttu sitä vastoin oli kaikille tuttu. Kaikki teemme sitä vielä silloin tällöin. Amerikkalaista hirssiä saa pienemmistäkin kauppoista. Joku sanoi tuovansa hirssiä Tallinnasta. En tiedä, mistä isä hirssiä lapsuudessani hankki, mutta puuro oli hyvää voisolman ja maidon kanssa.

Äitini kertoi, että Tervusa ollessa isä haki hersryynit Kalksalosta Viktor Viitaselta. Viitanen oli merikapteeni, joka viljeli Kalksalossa Samulinnotko-nimistä tilaa ja samalla kuljetti aluksillaan Pietariin puutavaraa ja toi paluumatkalla jauhoja, ryynejä, öljyä ym. Kun isä oli kuullut Viitanen palanneen Pietarista, hän suunnisti Samulinnotkoon hirssiä ym. ostamaan.

Hyvän olon kurssilla

leivoimme kahvin kanssa syötäväksi herkullisen marjapiirakan. Siitä tuli mieleemme vesirinkelit. Pullaa leivottiin ennen vain lauantaisin. Kun oli suuri perhe, loppui pulla jo puolenviikon maissa. Loppuviikoksi tehtiin vesirinkeleitä.

Itse muistan, kun talvisin hiihdin koulusta kotiin. Tors-taisin oli lyhyempi päivä. Oli ihana tulla lämpimään tupaan, kun äiti oli tehnyt vesirinkeleitä. Tuoreina ja lämpimäisinä ne olivat val-lan suussa sulavia. Nythän ne ovat oikein muotiruokaa, bageleiksi kutsutaan. Ne ovat suurta herkkua vielä omille lapsilleni.

Ruokaympyröistä ei tiedetty mitään

Meille kaikille tuttu oli myös lantun jättäminen. Usein iltaisin, kun äiti oli tullut navetasta, hän istui keinu-tuoliin, otti lantun sanoma-lehden sisässä polviensa

väliin ja alkoi jättää. Me pienet tytöt kykimme ympärillä ja vuorotellen ojen-simme kätemme. Äiti laittoi kämmenkuppiin ison kasan mehevää lantturaastetta. Voi miksi nykyajan lantut eivät maistu enää yhtään niin hyviltä?

Lihakeittopäivä oli odotettu päivä. Kun liha oli kypsää ja sitä pilkottiin pienemmiksi paloiksi, ilmestyin varmasti paikalle. Lihapala haarukan nokkaan ja suola-päälle. Voi miten hyvää. Vielä nytkin teen samoin. Liha on paljon parempaa siinä kuiviltaan kuin keiton seassa.

Nykypäivän herkkuruokia syödessämme mietimme, että me sodan jälkeen syntyneet olemme saaneet viettää onnellisen lapsuuden. Sota oli ohi, ja elämä oli asettumassa uomilleen. Ruokaa oli riittävästi, ja terveitäkin olimme.

Ei silloin tiedetty ruokaympyröistä, mutta maalla

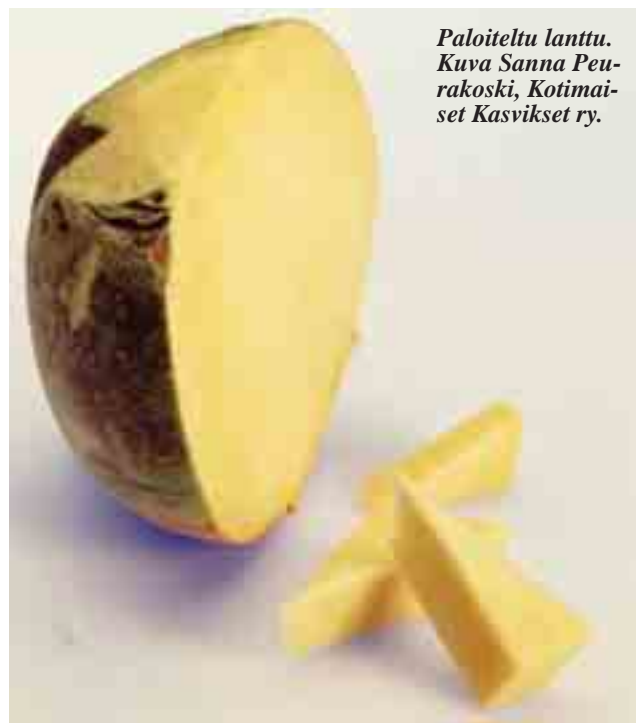
meillä oli omasta takaa leipää, lihaa, munia ja maip-toa. Kun metsästä sai marjoja ja sienä ja juurekset viljeltiin itse, ruokaympyrän ainekset olivat tietämättä kasassa.

Otetaan tavaksi kutsua Miikkulaisten tavoin sukua syömään karjalaisia perinne-ruokia. Niitä kyllä riittää.

Leena Salonen

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. vuonna 1841
2. kyyttö eli itäsuomenkarja on yksi kolmesta alkuperäisnautaroduistamme
3. oli viimeinen Suomessa mestattu henkilö (v. 1825)
4. Roomaa
5. Kiinasta
6. 30,48 cm
7. Kaskinen
8. vuonna 1975
9. monosta
10. kälyksi

Paloiteltu lanttu. Kuva Sanna Peurakoski, Kotimaiset Kasvikset ry.

Kurkijokelainen

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Liisa Koistinen, Lauri Laukkanen, Tapio Nikkari, Jaakko Taitonen ja Leena Virtanen

Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalko 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualla 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Sie hylkäsit miut

Itke syvän rukka, itke:
hää on hylänt miut.
Makkuusijaki on nii
maalima
viluks käynt.
Yöt pittää olla ihteksee.

Mintäi sie mänit pois?
Tiijähä mie, jot sie errää ajan
rakastit minnuu iha oikiast.
Mikä siul sit tul?

Anja

PAIKALLISTEOKSIA

Onni Pitkänen

VIEREEN
KOMMENTOIJAN LAHETTI
Vain kahlaa vettä

Elämä on mahdollista
Olavi Ala-Nissilä

KIRJAKAUPAT JA
KUSTANNUS HD RAVIKUJA 1

Kurkijoen pitäjäjuhlat

9.-10.8. 2008

Asianajajia

ASIANAJAJA on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajajatoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalanenkatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan
Aluesairaala

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoimna: ma-pe 12-18, la 10-14

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ

Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com